
Johannes Hirsch

MINNEORD

TORRE GUDE

FINN STENSTAD

KJELL MARTIN MOKSNES

Norsk psykiatris grand old man, Johannes Hirsch, ble født 14.12.1921 og døde 14.1.2023, 101 år gammel.

Før studiestart i 1945 ble han i 1942 arrestert og satt på Grini et halvt år før han ble løslatt og kom seg til Sverige, hvor han sluttet seg til politistyrkene og var med da norske styrker inntok Finnmark i frigjøringsdagene.

Etter medisinsk embetseksamen i 1951 og arbeid innen somatikken, begynte han i psykiatrien på Presteseter sykehus på Toten. Det ble et sjokkartet møte med tungpsykiatrien før de moderne medisinene (nevroleptika) var tilgjengelige.

På Dikemark og Ullevål sykehus fullførte han sin spesialisering i psykiatri i en brytningstid for faget, idet nevroleptika, som kom på markedet i 1954, radikalt endret behandlingen av de sykeste pasientene. Det banet vei for sosialpsykiatrien, noe Johannes Hirsch var med på gjennom sitt arbeid ved Oslo helseråds avdeling for psykiatri på St. Olavs plass. Han koordinerte psykiatritjenesten i Oslo kommune over

flere år med en organisatorisk forskyvning av behandlingskapasiteten fra institusjon til samfunn. Mange trengte oppfølging etter utskrivning, og mange kunne fanges opp før situasjonen nødvendiggjorde innleggelse i sykehus.

Fra distriktpspsykiatrien gikk Johannes Hirsch over i alderspsykiatrien som overlege ved Søndre Borgen psykiatriske sykehjem under Dikemark sykehus. Han talte mot misforståelsen om at alderspsykiatri kun var oppbevaring av demenspasienter.

Avdelingen han ledet, hadde stor variasjon i behandlingsopplegget, som omfattet både individual-, miljø- og medikamentell terapi. I denne funksjonen sto han til oppnådd pensjonsalder. Deretter drev han de neste ti årene tilsynsvirksomhet ved de psykiatriske sykehjemmene og privatforpleiningene under Dikemark sykehus. Det ble mange mil for å ivareta langtidspasientene. Noen av dem kunne hentes inn i et rehabiliteringsopplegg med mulighet for mer selvstendig tilværelse utenfor institusjon.

Johannes Hirsch var allsidig med mange interesser. Han engasjerte seg i Røde Kors, Amnesty International og Leger mot atomvåpen. Sammen med sin kone, Grethe, var han aktivt med i byggingen av Østenstad kirke og videre i menighetens mange aktiviteter, bl.a. menighetsrådet. Han deltok i Y's Mens virksomhet og på Blakstad misjonssenter. I alle år var familien, med to sønner, å se i skog og mark.

Med sin åpne og lune fremtreden ble Johannes Hirsch en avholdt kollega både innenfor og utenfor fagmiljøet. Han profilerte seg som en godviljens gentleman og hadde en etisk og moralsk holdning det sto respekt av. Alt hans virke var preget av ansvarsbevissthet, faglig tyngde og evne til nytenkning. Johannes Hirsch vil bli savnet av mange, og vi lyser fred over hans gode minne.

Publisert: 13. mars 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0079

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. juli 2026.